Proces o Operę warszawską

odroczony spowodu grypy p. Waydowej

Wczoraj w Sądzie Okręgowym odbyć się miał sensacyjny proces, wytoczony przez dzierżawczynię Opery warszawskiej, p. Korolewicz - Waydową p. Romanowi Wradze, autorowi artykułu, zamieszczonego w tygodniku literackim „Prosto z mostu" oraz redaktorowi tego tygodnika p. Stanisławowi Piaseckiemu. Artykuł zarzucał p. Waydowej doprowadzenie Opery do upadku artystycznego spowodu geszefciarskiego nastawienia kierownictwa oraz wyzysk artystów. P. Waydowa uczuła się temi zarzutami dotknięta i wytoczyła skargę o zniesławienie. Obie strony zgłosiły szereg świadków ze świata muzycznego, toteż proces wczorajszy wywołał olbrzymie zainteresowanie. Sala sądowa wypełniła się do borową publicznością.

Świadkowie stawili się prawie w komplecie. Przybyli więc ze strony obrony: rektor Eugenjusz Morawski, prof. Piotr Rytel, prof. Zbigniew Drzewiecki, prof. Stanisław Kazuro, kierowniczka wydziału kultury i sztuki magistratu p. Janina Strzelecka, dyr. Grzegorz Fitelberg, kompozytor Michał Kondracki, artyści operowi Mossakowski, Gołębiowski, Wejsis, Godejska i in. Ze strony oskarżenia stawili się na rozprawę: dyr. A. Dołżycki, Jan Maklakiewicz, p. Marja Jehanne Wielopolska, p. Franciszek Potocki i in.

Nie przybyła natomiast na rozprawę oskarżycielka prywatna p. Korolewicz - Waydowa. Po rozpoczęciu procesu jej pełnomocnik złożył świadectwo lekarskie dra Bogackiego z dn. 18 b. m. stwierdzające, że p. Korolewicz - Waydowa zachorowała na grypę. Wobec tego pełnomocnik jej zgłosił wniosek o odroczenie rozprawy. Przeciwko temu zaoponował obrońca oskarżonych mec. Stanisław Szurlej, oświadczając, że Sąd będzie mógł z zeznań świadków wyrobić sobie całkowity pogląd na sprawę. Sędzia Rybiński postanowił sprawę odroczyć.

W obronie najistotniejszych potrzeb radziło

Wielkie zgromadzenie kupiectwa

Ważne uchwały i rezolucje

Wczoraj odbyło się w sali Tow. Higjenicznego wielkie zgromadzenie kupiectwa detalicznego, zwołane przez Centralny Związek Detalicznego Kupiectwa Chrz. R. P. celem omówienia sytuacji w handlu, jaka się wytworzyła po ostatnio wydanych dekretach P. Prezydenta R. P. Jak wiadomo, kupiectwo detaliczne znalazło się w groźnej sytuacji wobec nowelizacji ustawy o ochronie lokatorów, wyjmującej spod działania tejże ustawy przedsiębiorstwa handlowe III i II kat. świadectw przemysłowych.

Po objęciu przewodnictwa przez Prezesa Rady Związku p. B. Kłobukowskiego oraz wybraniu prezydjum, w którem zasiedli przedstawiciele organizacyj kupieckich i rzemieślniczych, wiceprezes Związku p. W. Mierzejewski wygłosił referat, w którym scharakteryzował sytuację podekretową, podkreślając niebezpieczeństwo, jakie wynikło dla kupiectwa z nowych obciążeń.

Referat na temat nowelizacji ustawy o ochronie lokatorów wygłosił mec. J. Stążewski. Trzecim referentem był radca Izby Przem.-Handl. p. Roman Pintara, który w rzeczowem przemówieniu omówił wyjątkowość ustawy o ochronie lokatorów, która winna być zniesiona stopniowo, ewolucyjnie, aby nie wywołała wstrząsu w handlu detalicznym.

Po przemówieniach wywiązała się długa dyskusja, w której zabierało głos 17 mówców, stwierdzających konieczność nowelizacji nietylko dekretów o zniesieniu ustawy ochrony lokatorów dla kupiectwa, ale również o konieczności zniesienia nowych zarządzeń co do godzin handlu oraz obniżenie stawek podatkowych, które po ostatnim dekrecie obciążyły nowemi podatkami kupiectwo detaliczne o 15 proc. w podatku obrotowym i 40 proc. w podatku dochodowym.

Po wysłuchaniu przemówień zebrani powzięli rezolucję treści następującej:

Rezolucja

Zebrani kupcy na wielkiem zgromadzeniu w dniu 19 stycznia 1936 r. w Warszawie celem omówienia wytworzonej stuacji po wydaniu ostatnich dekretów Pana Prezydenta stwierdzają, że:

W sprawie nowelizacji ustawy o ochronie lokatorów

1) Ustawa o ochronie lokatorów, chociaż jest prawem o charakterze wyjątkowym, nie może być długotrwała, gdyż tamuje normalny rozwój ruchu budowlanego, winna być uchylana stopniowo i równolegle ze stabilizacją stosunków we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. W chwili obecnej, kiedy wysiłki rządu i społeczeństwa zmierzają do zrównoważenia budżetu, wyłączenie lokali handlowych spod ochrony lokatorów wywoła wstrząs szkodliwy, przedewszystkiem dla państwa, bo odbije się ujemnie na dochodach skarbu.

2) Kupiectwo detaliczne, wyczerpane długotrwałym kryzysem, nie jest już w stanie ponosić żadnych nowych ciężarów. Podwyżka komornego, jako następstwo wyłączenia lokali handlowych spod ochrony lokatorów, wpłynęłaby na wzrost kosztów handlowych, co po tak dotkliwych zniżkach cen doprowadziłoby handel detaliczny do całkowitej ruiny.

W sprawach podatkowych

3) Dekret nowelizujący ustawę o podatku dochodowym podwyższa dotychczasowe obciążenia kupiectwa o ok. 40 proc. w chwili, kiedy rentowność handlu katastrofalnie się zmniejszyła, szczególnie po dokonanej obniżce cen, doprowadzając do sytuacji, w której kupiec zmuszony jest szereg artykułów sprzedawać bez zysku.

Również dekret o podatku obrotowym podwyższa wysokość tegoż podatku o ok. 15 proc., włączenie zaś do niego opłat stemplowych jest w zasadzie przerzuceniem kosztów tychże opłat na kupiectwo detaliczne, które przy drobnej sprzedaży nie ponosiło dotychczas z tego tytułu żadnych obciążeń.

Włączenie do podatku dochodowego daniny majątkowej, która zmienia swój charakter tymczasowy na stałe świadczenia, krzywdzi najdotkliwiej najsłabsze ekonomicznie placówki handlowe, które dotychczas były od niej wolne.

W sprawie godzin handlu:

4) Dekret, przedłużający godziny handlu w soboty i dni przedświąteczne do godz. 21-ej nie jest podyktowany żadnemi względami gospodarczemi, gdyż, jak wykazała praktyka, konsumenci nie korzystają w przedłużonych godzinach handlu z usług kupca, a kupiectwo narażone jest na większe koszty handlowe i zatarg z pracownikami.

Wobec podwyższego zebrani apelują do rządu o:

1) przywrócenie ochrony lokatorów dla przedsiębiorstw handlowych III i II kat. świadectw przemysłowych,

2) znowelizowanie dekretów podatkowych w kierunku obniżenia stawek podatkowych,

3) znowelizowanie dekretów o godzinach handlu w kierunku zrównania godzin handlu w soboty i dni przedświąteczne z innemi dniami w tygodniu oraz wzywają Zarząd Centralnego Związku Detalicznego Kupiectwa Ch. R. P. i zarządy innych organizacyj kupieckich, by wytężyły wysiłki w kierunku zlikwidowania groźnej dla kupiectwa sytuacji.

Komitet wykonawczy partji radykalnej wystąpił

Przeciw polityce Lavala

Ministrowie radykalni wychodzą z rządu

PARYŻ. 19. 1. (ATE). Dzień dzisiejszy będzie miał rozstrzygające znaczenie dla gabinetu Lavala. Dzienniki niedzielne stwierdzają niemal jednogłośnie, że przesilesnie gabinetowe właściwie się rozpoczęło i omawiają nazwiska ewentualnych następców Lavala.

Uchwały radykałów

PARYŻ, 19.1. PAT. Z referatu na temat ogólnej polityki partji radykalnej, wygłoszonego na posiedzeniu komitetu wykonawczego przez dep. Zay'a, przedewszystkiem zwraca uwagę oświadczenie że program Frontu Ludowego został dokładnie zbadany przez specjalną komisję partyjną i zaaprobowany jednogłośnie przez prezydjum partji.

Minister Herriot w obszernem przemówieniu dowodził, że udział ministrów radykalnych w gabinecie Lavala przyniósł konkretne rezultaty i że ministrowie radykalni starali się spełnić swój obowiązek, jednakże w łonie rządu powstały poważne rozbieżności na temat polityki zagranicznej.

W konkluzji swego przemówienia Herriot ostrzegał komitet wykonawczy przed braniem na siebie odpowiedzialności za wywoływanie przesilenia, gdyż mogłoby to być wyzyskane przeciwko partji radykalnej.

Takie samo stanowisko zajął w swem przemówieniu prezes Daladier, wzywając, aby komitet wykonawczy przez nieodpowiednie decyzje nie wpadł w zastawione nań sieci. Komitet winien tylko określić ogólny kierunek partji, a nie brać na siebie decyzyj, przysługujących ciałom parlamentarnym.

Rezolucja komitetu wykonawczego partji poszła faktycznie w tym kierunku. Przyjęto uchwałę ogólną, stwierdzającą, że metody i koncepcje premjera Lavala nie są zgodne z programem partji, zwłaszcza jeżeli chodzi o stosunek do Ligi Narodów, czy też do zagadnienia pokoju wewnętrznego. Deklaracja powstrzymuje się od udzielania ministrom jakichkolwiek dyrektyw, bądź żądania dymisji rządu, pozostawiając te decyzje czynnikom parlamentarnym.

Reasumując dzisiejsze obrady, należy stwierdzić, że komitet wykonawczy partji radykalnej dokonał dwóch zasadniczych rzeczy: wyboru nowego prezesa (Daladier'a), którego nazwisko było dotychczas sztandarem skrajnego skrzydła partji radykalnej, oraz zaaprobowało bez zastrzeń decyzję min. Herriota wycofania się z rządu.

Komitet wykonawczy nie wyszedł jednak poza te granice, nie chcąc otwierać pozaparlamentarnego przesilenia rządu przez wywołanie natychmiastowej dymisji gabinetu.

Solidarność ministrów radykalnych

PARYŻ, 19. 1. (PAT). Jak podaje prasa, na wczorajszem zebraniu ministrów radykalnych, które odbyło się w gabinecie Herriota z udziałem ministrów Paganon, Regnier, Bonnet i Williama Bertrand, Herriot zwrócił się do swych kolegów z prośbą, by pomimo jego dymisji ze stanowiska ministra stanu nie odmawiali swej dalszej współpracy w rządzie premjera Lavala. Ministrowie radykalni wskazali jednak w odpowiedzi na niemożliwość tego rodzaju sytuacji i oświadczyli, że złączą losy swe z losami Herriota.

Pozostaliby oni na swem stanowisku ewentualnie tylko wtedy, gdy komitet wykonawczy partji radykalnej od nich tego wyraźnie zażąda. Ewentualność taka jednakże w obecnych warunkach wydaje się prawie niemożliwa.

Co mówi Laval?

PARYŻ, 19. 1. (PAT). Współpracownik „Paris Soir" uzyskał w Chateldon wywiad z premjerem Lavalem, którego zapytał, jakie zajmie stanowisko w razie zgłoszenia dymisji przez ministrów radykalnych.

Laval odparł: na pytanie to odpowiem wtedy, gdy ewentualność taka zajdzie. Odpowiedź w tej sprawie odkładam na później i powstrzymuję się od wszelkiej deklaracji, mogącej powiększyć jeszcze obecne zamieszanie.

Następnie premjer zaznaczył, że w Genewie pozostanie prawdopodobnie krótko, lecz do podróży swej przywiązuje dużą wagę.

Co będzie dalej?

PARYŻ, 19.1. PAT. W kołach politycznych przewidują, iż w wyniku dzisiejszych obrad radykałów dalszy bieg wypadków politycznych będzie następujący: premjer Laval powróci prawdopodobnie z Genewy we wtorek rano. Niezwłocznie odbędzie on konferencję z min. Herriotem, który potwierdzi mu swoją decyzję podania się do dymisji. Jeżeli pozostali ministrowie radykalni również postąpią w ten sposób, czego się należy spodziewać, premjer Laval zwoła posiedzenie Rady Ministrów celem postanowienia zbiorowej dymisji gabinetu.

28 omyłek PAST'y

w obliczaniu rozmów nadkontyngentowych

Dużą sensację wzbudziła w szerokich kołach abonentów telefonicznych sprawa wytoczona PAST-cie przez wówczas jeszcze aplikanta adwokackiego, a obecnie adwokata p. Jozue Karena. Karen dowodził w swojej skardze wniesionej do Sądu Grodzkiego, że zainstalowane przez PAST-ę liczniki telefoniczne, nie działają należycie i bardzo często zdarzają poważne omyłki w wykazach rozmów, przeprowadzonych przez poszczególnych abonentów.

Na skutek wniosek wniesionego przez pełnomocnika p. Karena, adw. Okręta, sąd zarządził wizję w centrali telefonicznej. Wizja ta jednak dała pomyślny rezultat dla PAST-y.

Obecnie pełnomocnik p. Karena wniósł podanie do sądu, w którem nie zaprzeczając dodatnich wyników oględzin w centrali automatycznej, stwierdza, że widocznie omyłki w wykazach przeprowadzonych rozmów są spowodowane niedokładnemi obliczeniami w buchalterji. Na poparcie swojej tezy, adw. Okręt podaje 28 nazwisk osób, które mogą potwierdzić fakty omyłek w wykazach.

Rozstrzygnięciem tego podania zajmie się Sąd Grodzki na posiedzeniu w dniu 5 lutego r. b.

Pociąg do rozrzutności

odpokutuje 3-letniem więzieniem

Sąd Okręgowy ogłosił w dniu wczorajszym wyrok w sprawie b. urzędnika Drukarni Państwowej Józefa Pastwy, oskarżonego o zdefraudowanie 43.000 zł.

Jak podawaliśmy uprzednio, nadużyć dopuścił się Pastwa w ten sposób, że posiadając, w niewiadomy sposób uzyskany, autentyczny datownik pocztowy, fabrykował dowody wysłania przez pocztę szeregu sum. Nadużycia jego zostały wykryte, gdyż podejrzenie zwrócił rozrzutny tryb życia Pastwy.

W rozprawie zarządzono przerwę dla dokonania ekspertyzy grafologicznej. Wypadła ona druzgocąco dla Pastwy, bowiem biegły Kwieciński stwierdził, że fałszowane kwity pocztowe były wypisywane przez Pastwę.

Sąd Okręgowy skazał Pastwę na 3 lata więzienia. Nadmienić należy, że nie skorzysta on z dobrodziejstwa ostatniej ustawy amnestyjnej, z której są wyłączone przestępstwa dokonane na szkodę skarbu państwa.

Runął do bieda-szybu

o głębokości 25 metrów

KATOWICE, 20. 1. (tel. wł.). — Onegdaj popołudniu na terenie „biedaszybów" w Świętochłowicach zatrudnionych było kilku bezrobotnych wydobywaniem węgla. Podczas pracy 17-letni Alojzy Wojcik przy spuszczaniu się na linie do szybu o głębokości 25 metrów runął nagle do szybu, skąd po pewnym czasie wydobyto go z nadwyrężonym kręgosłupem i wewnętrznemi obrażeniami. Wojcika odstawiono do szpitala w Świętochłowicach.

W toku dochodzeń stwierdzono, że Wojcik pracował wspólnie z ojcem oraz Janem Kaczycą przy wspomnianym szybie i, że ojciec jego oraz Kaczyca spuszczali go na linie do szybu. Widocznie młody Wojcik w pewnej chwili utracił równowagę i wypuścił linę z rąk, wskutek czego runął w głąb szybu. Stan jego jest beznadziejny.

Cerkiew „Gminy Starożytnej"

została w Wilnie zamknięta

WILNO, 20. 1. (tel. wł.). Z polecenia władz administracyjnych policja opieczętowała lokal cerkiewny „Gminy Starożytnej Cerkwi Prawosławnej" w Wilnie t. zw. „cerkwi patrjarszej", mieszczącej się przy ul. Sołtaniskiej 12. Polecenie wydane zostało na podstawie art. 4 rozporządzenia Prezydenta R. P. o postępowaniu przymusowem administr. z uwagi na to, że władze wojewódzkie odmówiły rejestracji związku religijnego p. n. „Gmina Starożytna Cerkwi Prawosławnej w Wilnie" i proboszcz tej cerkwi Łukasz Gołod wezwany był do zaprzestania odprawiania w niej publicznych nabożeństw, lecz do tego nie zastosował się.

W czwartek

pogrzeb Kiplinga

LONDYN, 19. 1. (PAT). Zwłoki Rudyarda Kiplinga pochowane będą w opactwie Westminsterskiem. Uroczystości pogrzebowe odbędą się w czwartek w południe.

Olbrzymie manifestacje na Wileńszczyźnie

Przeciw prześladowaniu

Polaków na Litwie

WILNO, 19. 1. (PAT). Dziś w południe zebrały się na pl. Łukiskim w Wilnie wielotysięczne tłumy społeczeństwa wileńskiego i organizacyj ze sztandarami, by zaprotestować przeciwko prześladowaniom Polaków na Litwie.

Pierwszy przemawiał Zygmunt Logis, przedstawiciel młodzieży polskiej z Litwy, przebywającej w Polsce, który opisał stosunek władz litewskich do ludności polskiej na Litwie. Następny mówca, Tadeusz Wolski przypomniał dzieje Polski i Litwy. Ostatni mówca, poseł Kamiński, krytykował nielojalne ustosunkowanie się władz litewskich do potrzeb kulturalnych Polaków na Litwie.

Mówców często nagradzano oklaskami, a po przemówieniach publiczność zgotowała żywiołową owację generałowi Żeligowskiemu, znajdującemu się na trybunie.

Po skończonej manifestacji komitet wykonawczy na czele z przewodniczącym gen. Osikowskim udał się do wojewody i złożył na jego ręce rezolucję, uchwaloną na wiecu. Przy tej okazji generał wygłosił przemówienie, w którem prosząc p. wojewodę o przedłożenie rezolucji rządowi Rzeczypospolitej, zapewnił że sprawa naszych rodaków na Litwie będzie zawsze dla społeczeństwa wileńskiego kwestją głębokiego uczucia, obowiązkiem sumienia.

Podobne manifestacje odbyły się w miastach i większych wsiach Wileńszczyzny, gdzie przy licznym udziale zebranych, uchwalono rezolucje potępiające niekulturalne metody postępowania władz litewskich w stosunku do 200.000 Polaków na Litwie.

Kra na Wiśle

Już po raz trzeci podczas obecnej łagodnej zimy, ukazała się nocy wczorajszej kra na Wiśle. Kra nie jest zbyt gęsta, przeto kursowanie parostatków odbywa się jeszcze normalnie.

Policjant przed lufą rewolweru

Dopiero eksperci stwierdzą kierunek strzału

Sąd Najwyższy uchylił ostatnio wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawie p. Adama Kawały, skazanego przez Sąd Okręgowy i Apelacyjny w Warszawie na 5 lat więzienia za strzelanie do policjanta.

Tak, jak Sąd Okręgowy, Sąd Apelacyjny wyrok swój oparł na zeznaniu policjanta, do którego Kawała strzelał. Policjant zeznał, że w pewnym momencie spostrzegł błysk ze strzału rewolwerowego, przyczem rewolwer był wycelowany do niego.

Mimo wysiłków obrony, usiłującej podważyć to ustalenie i twierdzącej, że po błysku strzału, w żaden sposób nie można ustalić jego kierunku, Sąd Okręgowy i Apelacyjny wydały wyroki skazujące.

Na nową rozprawę w Sądzie Apelacyjnym powołany będzie ekspert z dziedziny balistyki dla ustalenia o ile twierdzenie obrony jest słuszne.

Warszawska giełda pieniężna

w dniu 20 stycznia

Dewizy: Belgja 89.60; Holandja 360.65; Londyn 26.25; Nowy Jork 5.30 i siedem ósmych; Oslo 131.85; Paryż 35.00; Praga 21.97; Szwajcarja 173.00; Stokholm 135.45; Berlin 213.45; Madryt 72.58.

Obroty dewizami średnie; tendencja niejednolita. Banknoty dolarowe w obrotach prywatnych 5.28 i pół; rubel złoty 4.79; dolar złoty 9.02 i trzy czwarte; rubel srebrny 1.45; gram czystego złota 5.9244; marki niem. 182.00; funty ang. 26.25.

Papiery procentowe: 7 proc. poż. stabilizacyjna 63 i pięć ósmych (odcinki po 500 zł.) 64.00 (w proc.); 4 proc. państw. poż. premjowa dolarowa 52.75; 5 proc. konwersyjna 60.00; 8 proc. L. Z. Banku gosp. kraj. 94.00 (w proc.); 8 proc. oblig. Banku gosp. kraj. 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. Banku gosp. kraj. 83.25; 7 proc. oblig. Banku gosp. kraj. 83.25; 8 proc. L. Z. Banku rolnego 94.00; 7 proc. L. Z. Banku rolnego 83.25; 4 i pół proc. L. Z. ziemskie 46.75; 5 pr. L. Z. Warszawy (1933 r.) 55.00; 5 proc. L. Z. Łodzi (1933 r.) 48.25; 5 proc. m. Piotrkowa (1933 r.) 46.00; 8 proc. poż. szkolna m. Warszawy 70.00.

Akcje: Bank Polski 98.25; Norblin 35.50; Ostrowiec 17.00; Starachowice 82.25.

Dla pożyczek państwowych, listów zastawnych i akcyj tendencja przeważnie słabsza. Pożyczki dol. w obrotach prywatnych: 8 proc. poż. z r. 1925 (Dillonowska) 94.25 (w pr.); 7 proc. poż. m. Warszawy (Magistrat) 69.75 (w proc.). W obrotach prywatnych 4 proc. poż. inwestycyjna premjowa 54.50.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Notowano za 100 klg.: pszenica jednolita 20 — 20.50, zbierana 19.50 — 20, żyto I-szy st. 12.25 — 12.50, II-gi stand. bez obrotów, owies I-szy st. 13.75 — 14, owies I-A stand. 14 — 14.25, owies II-gi st. 13.25 — 13.50, jęczmień browarny 15.25—16, gat. II 14 — 14.50, gat. III-ci 13.75 — 14, gatunek IV-ty 13.50 — 13.75, groch polny 19 — 20, Victoria 31 — 33, wyka 19.50—20,50, peluszka 21.50—22.50, seradela podwójnie czyszczona 21.50 — 22.50, łubin niebieski 8.25—8.50, żółty 9.75 — 10.25, rzepak zimowy 42.50 — 43.50, rzepik zimowy 41.50 — 42.50, rzepak letni 41.50 — 42.50, rzepik letni 42—43, siemię lniane 32.50 — 33.50, koniczyna czerwona surowa bez grubej kanianki 95 — 105, czerwona bez kanianki o czystości 97 proc. 125—135, biała surowa 60—70, biała bez kanianki o czystości 97 proc. 80—90, mak niebieski 67—69, mąka pszenna gat. I-A 32—34, gat. I-B 30—32, gat. I-C 29—30, gat. I-D 28—29, gat. I-E 27 — 28, II-A 26 — 27, gat. II-B 24—26, II-D 23—24, gat. II-F 22—23, gat. II-G 21 — 22, mąka żytnia „wyciągowa" 20.50 — 21.50, gatunek I-szy do 45 procent 20.50 — 21.50, gat. I-szy do 55 procent 20 — 21, gatunek II-gi 15.50 — 16.50, razowa 15.75—16.25, otręby pszenne grube 11 — 11.50, średnie 10 — 10.50, miałkie 10 — 10.50, żytnie 9—9.50, kuchy lniane 15.50 — 16, rzepakowe 13.50 — 14, śruta sojowa 22.50—23.